اوتنی اولنده سوندرو تیوش!

حکایه

محرری: ل. ن. طولستوی.

محمد رسیف بن حیدر علی سلطانعلیف.

ناشرلری: برادران کریمیلر.

مطبعهٔ کریمیه، قزانده.

١٩٠٨

اوتنی اولنده

سوندرو تیوش

حکایه

محرری : ل. طولستوی

مترجم : سلطان علیف

ناشرلری : برادران کریملر

مطبعهٔ «کریمیه»

قزانده.

۱۹۰۸ سنه

КАЗАНЬ,
типографія т. д. братья каримовы,,
1908

اوتنی اولنده سوندرو تیوش.

حکایه

بر آولده بربایغنه محمدجان اسملی موژیك دنیا کتوب تورمقده ایدی. بولار بیك طرشوب اشلاگانلکلرندن بیك یخشی کون ایتوب تورمقده ایدیلر. بوتون کورشیلرینك برآطی برصغری بولوب بولرنك اوچ آطلاری ایکی صغرلری هم اون بیش صارقلری بارایدی. اشلمااینچه آشاب یاته تورغان کشی بای محمدجاننك جیدی یل بوینه هیچ باشنده آورب یاتقان آتاسیغنه ایدی. بورتداغی خاتونلار ایرلرنك اوست باشون قاراب هم قرداغی اشلرنی اشلاب، ایرلر اوزلرینك صوقه ترمه هم غیری یورت کیرکلرون قاراب، کوزوقتی بتکاچ یالاندن آلغان صولی برلن یورت نرسه لرنی آلوب بتون ایگنلری برلن تماقلرون تویدروب بیك یخشی کون ایتوب تورسه الرده بولرنك کورشیلری حامد فاتح اوغلی برلن جوقغه غنه دشمانلقلری چغوب ازغشه باشلادیلر.

اوّلده بولارنك آتالری دنیا کوتکانده برده ازغشمااینچه غنه

مثلا خاتونلارغه ایله‌ك ، کویاننه یا کی چیلاك کیره‌ك اولسه (حاضر یاروب آلدروب) یاگه ایرلرگه دوغه تگرمچ هم غیری یورت کیرکلری اولسه حاضر یبارتوب آلدروب ، اگرده اینه‌ی بره‌ولرینك بوزاولری یاکه کجه‌لری ایکنچیلرینك یورتینه کرسه ادب برلن گنه « بزاوکزنی چغارمی تورگز ! بزنك بورچاقمز صوقمه‌غان ئه‌لی » دیب برده بربرسینه یمان سوزلر ایتشماینچه هم تالاشماینچه‌غنه تورالر ایدی .

حاضر اینه‌ی یاشلر تورا باشلاغاچ یوقلغنه ازغش چغوب کیتدی . محمدجان اوغلی عمرنك خاتونینك تاوغی بیك ایرته یومرقه صالاباشلادی . کیلون بیره‌مگه یومرقه جیماقچی اولوب ایرته‌برله آربه آستینه صالونغان یومرقه‌نی آلوب برتارتمه‌غه جیه‌باشلادی . برکوننی بالالر کیلوننك تاوغن اویاسندن قورقتوب توشرگانلرده ، تاوق حامدلر باغینه اوچوب توشوب یومرقه صالغان . کیلون کیچقرون یومرقه آلماقچی اولوب آربه یانینه کیلوب هیچ بر یومرقه تابا آلماینچه مالای شالای‌لار آلغاندر دیب قایتوب سویله‌گاچ محمدجاننك کچکنه اوغلی « تاوغك حامد آبزیلر باغینه صالدی » دیب ایتدی . کیلون تیزگنه کیونب یومرقه‌نی آلماقچی اولوب کورشیلرینه کروب کیتدی . مونك قارشوسینه حامدنك آناسی فخری قارچق اوچراب « قایده باراسك » دیگاچ . کیلون :

— ئه‌بی مینم طاوغم بوکون سزنك یاقغه چغوب یومرقه صالغان شونی ازلاب آلیم ئه‌لی ! دیگاچ ئه‌بی کیلونگه آچیغلانوب قاراب :

— یوق کیلونکایم ! بزنـنك اوزبزنك تاوقلرمز ئلـله قابچانـلدن بیرلی صالالر بزاوزمزنکن بوکون آلوب کردك لکن بزآلای کشی یومرقه‌سون آلاسبز کیلمی ، بزآلای کشی یورطندن یومرقه ازله‌ب یورمیمز ! دیگاچ کیلون آچیغلانغانلقندن قارچقغه برسوزقارچق کیلونگه ایکی سوزایتشوب ازغشه باشلادیلر. شول وقتده محمدجان نلك خاتونی صودن قایتوشلی چیلا کلرون ییرگه قویوب به‌یله‌نه باشلاغاچ حامدنکده خاتونی چغوب بربرسنی کیره‌کمگان یمان سوزلربرلن سوگوب چارلدی باشلادیلر. سین تگلای سین بولای ، سین اوغری خاتون سین اوزکنك قاینه آتاکنی آچ یاتقراسك، سین نچار خلقلی خاتون.

— ئه سین خیرچی ! منم ایـله گمنی صاتوب آشادك ! بزنك کویاننه‌ده سز ده‌درقه‌لی بیر کویننه‌نی !

کویاننه‌گه توتنوب صولرنی ییرگه توگوب ، یاولغلرون یرتشوب صوغشه باشـلادیلر . شول وقتده حامد یالاندن قایتوب اوزینك خاتونون یاقلی باشلاغاچ محمدجانده زور اوغلی برلن، یوگروب چغوب بر یرگه اویلشوب صوغشه باشلادیلر . محمدجان بیك تازه بولغان سببلی حامدنی یرگه یغوب صاقالون تارتوب اوزب چقاردی . خلقلر بولرنك تاوشلرینه جییلوب کوچکه آرالادیلر .

شولای ایتوب بولرنك دشمانلقلری باشلاندی .

ایکنچی کوننی ایرته برلن حامد بریازلغان کاغدگه اوزلگان صاقالون اوراب ژولصقه باروب زارلانه باشلادی :

مین شول یاشیمه قدر صاقالمنی آیوقوللی محمدجان یولقور ایچون اوسدرمادم دیب دخی آنڭ خاتونلریده کورشیلرینه کروب «بز محمدجاننی صودقه بیردك . حاضر ایندی آنی بز سبز یبه‌رته‌مز» دیب سویله‌ب یوردیلر .

شولای ایتوب بولرنڭ دشمانلقلری کوندن‌کون آلغه‌باردی . اوّلگی کوندانوك محمدجاننی آتاسی میچ باشندن اوگنلی باشلادی .

— بالالر سزبیك یمان اش‌قورغانسز ! اویلاب قاره‌ڭز ایندی بریومرقه ایچونگنه ازغشورغه یاریمی ؟ اول یومرقه‌نی بره‌ر بالاآلغاندر . آنڭ اورنینه الله‌تعالی ایکنچی‌نی بیرور ، خوش اول‌سیگا یمان‌سوز ایتکان ایکان سز آنگا آچغلانمایچه آنڭ سوزون ادب برله‌گنه توزاتوب آلای ایتورگه یارامای دیگن . یاری صوغشقان ایکان‌سزده ، صوڭ بیت اوزگز بله‌سز آدم گناه قیلمایچه تورا آلماغاننی . بارگز ! باحل‌له‌شوب‌قاینگز بارکبك بولغان اشگز بته‌رده کیتار . اگرده ایندی یاوزلقغه قالسه تیك اوزگزگه یمان بولور .

لکن یاشلر ، قارت موندایین سوزلرنی بلمایچه اوزبنڭ قارتغلی سببلی سویلی دیب آنڭ نصیحتون دکلامایچه محمدجان کورشسینه کرمادی .

— مین آنڭ صاقالون اوزمادم اول آنی اوزی ترماب اوزب آلدی ، آلای بولسه آنڭ اوغلی مینم کولماکمنی اوزگاله‌ب بتردی منه قاراگز ! دیب محمد جانده حکم‌له‌شورگه

کیتدی . آلار حکم لەشکانچی حامدنڭ آربه کندگی یوغالب، آنڭ خاتونلری کورشیلرینه چغوب محمدجاننڭ اوغلی بزنڭ آربه کندوگن اوغرلاغان بز آنی اوزمز کوردك، اول کندوکنی قاباقچیغه ایلتوب صاتوب اچکان دیب سویلەب یوردیلر . دخی حکم لەشه باشلادیلر . ایوده کونده یاصوغش یاازغش بولمایىنچه قالمادی . خاتونلری صو بوینده بولسه کویانته لر برلن صوغشوب همان یمان سوزلر برلن سوگشولرون قویمادیلر. اوّلده ایرلر بربرسن یمان سوزلر برلن گنه سوگوب یورسالرده صوگره بر بر سینڭ نرسه لرون اوغرلاشه باشلاب حتی کچکنه لرنی ده شونگارغه اوگره تدیلر .

شولای اینوب بولرنڭ اشلری کوندن کون نچارلانه باشلاب حکم لەشه حکم لەشه بارکبك آولده بولغان حاکملرنی یوداتب بتوردیلر . بر برسون ئالله نیچه مرتبه حبسکه یابدرشوب . بر برسینه زیان کیترگان صاین یاوزلانه باشلادیلر .

اتلرده تالاشقان وقتلارونده ، تالاشقانسایون یاوزلانوب اگرده اول تالاشقان اتلرنڭ برسینه آرت یاقدن سوقساڭ اول ات دشمانوم تشلی دیب اوتری یاوزلانه . بومسکین مرژیکلرده اورامده تالاشقان اتلرکبك حکملشه حکملشه برسینه یاحبسکه یاآقچه تولرگه قوشسالر آنڭ آچیغی کیلوب « توقته ئەلی مین سیڭا کورسه ترمن دیب اویلای . شولای اینوب بولارنڭ اشلری آلطی یلغه قدر تارتلدی . قارت میچ باشندن همان اوّلگیچه :

— ای بالالر نی اشلیسز ؟ سزگه آنی تیزره‌ك بترورگه کیره‌ك ! سز هیچده آنارغه یاوزلانماگز سز یاوزلانغانسابن سزنك اوزگزگه نچار اولابیت دیسه‌ده یاشلر آنك سوزن دکلابده قارامادیلر .

جیدنچی یلی برتوبلی محمدجاننك کیلونی حامدنی خاتونلر آلدنده اول آط اوغری آط اوغرلب توتلغان دیب مسخره ایدوب سویله‌گان . بوسوزلرنی حامدگه اوزینك خاتونی ینکرگاچ حامدتوزه آلماینچه اول‌کوننی ایسروك بولغانلقندن محمدجاننك کیلنون اورامی اوچراتب باشینه صوغب جیرگه یقغان . خاتون بیك آغرتنلی بولغانلقدن برآتنه آغروب یاتدی . محمدجان بوواقعه‌گه بیك شادلانوب حاضر ایندی کورشلر ومدن تنچلاب تورورمن ! آنی معین سبرگه یبارورلر دیب بواش‌توغرسنده برحاکم‌گه کیتدی لکن آنك أشی پشمادی . بوحاکم مونك‌سوزینه اشانماینچه بونك خاتونون یباردی . باروب قاراسه‌لر چیرلی دیگان خاتونمز تاب تازه هیچ آغرغان ره‌وشی یوق .

محمدجان آخری ایکنچی حاکمگه باروب پیسر برلن استدارشینه‌غه یارنی چیلاك آراقی قویوب صوگره حامدنی چبق برلن صوقدرورغه اوتندی . ایکنچی کوننی ژولص ایچندده پیسر قچقروب اوقی باشلادی : — حاکم‌لر حامدنی ژولص آلدنده آرقه‌سینه یکرمی چبق صوغارغه توزودیلر .

محمدجان کاغدنی اوقوغانده شادلانوب نی اشلر ایکان بنم

دشمانم دیب حامدنك یوزینه قاراب توردی . کاغدنی اوقوب بتکاچ حامد آغارنوب محمدجانغه قاراب ژولصدن چغه باشلادی. ایژانه اوزینك آلطون چیشوب آلوب قایتورغه چغه‌باشلاب ایشك آلدونده حامدنك شوندا این سوزلر ایتکانن ایشتدی :

— توقته ئه‌لی مینم تنمنی صوقغانـده بیك قزار، سینك بره‌ر نرسه‌نك نغراق قزماسون !

بوسوزلرنی ایشدوب محمدجان یاکیدن ژولصقه کروب :

— حاکملر! بوقهرکشی مینم یورت ایلمنی یاندرماقچی بوله! اشتدکزمو؟ مینم شاهدلرومده بار. حامدنی چاقرتوب :

— سین بوسوزلرنی ایتدکمو جوقمو؟ دیب صوراغاچ

— مین هیچ بر نرسه‌ده ایتمادم . اگرده ایتدی مینم ته‌نمنی صوغارغه حکم توزوگان اولساکز صوغکز ! آخری کشی عیبی ایچون میکا عذابلانورغه توغری کیله دیب دخی برسوز ایتماکچی اولغان ایـدیـده آغارنوب قالترانـوب یـوزن استینه‌غـه ایلاندروب چغه باشلاغان ایدیده حاکملر قورقشوب بوچنلابده بره‌ر یمان اش اشله‌ماسون دیب برقارت حاکم بولارغه قاراب ایتدی :

— بیك یخشی اولور توغانلر! اگرده سز کیلوشوب تاتولاشساکز! سکا حامد توغان اویات توگلمی صوك شونـدا این آغرتنلی خاتونغه صوغارغه ؟ سین توغان بیك نچاراش قیلوب اوزکه زورگناه یاساغانسك . اکرده ایندی سین محمدجاندن باحلك صوراب آنك برلن کیلوشسه‌ك الله تعالی سنك گناه کنی

بارلقار. بزده سینی صوغارغه یازغان کاغدنی یرتوب کیلو-
شکانلگزنی یازارمز!

بونی ایشدوب محمدجاننگ آراقسون اچکان پیسر باشون
کوتاروب ایته:

— یوق شول! آلای یارامی! ۱۱۷ نچی استاتیه بوینچه
آلارنگ تاتولقلاری بولمادی. امّا حاکملر توزوگان حکم
اورنینه کیلوتیوش. یوقسه یارامی! اما قارت، پیسرنڭ
سوزن دکلامایچه:

— جیتر ایندی تلوکنی قاشمای تور! ۱ نچی استاتیه بر
اللەنڭ قوشقانون دکلاب آنی ایسدن چغارماولق دیب حاکم
نی قدری بومونیکلرنی تاتولاشدورغه ترشساده حامدهیچ
آنڭ سوزن دکلامایچه:

— میکا حاضر ایندی قرق توغز یاش، خاتونلی اوغلم بار.
مینی بوروقتقه قدری هیچ کم قیناغانی یوق ایدی. لکن حاضر
محمدجان چاباته آوز چبق برلن صوقدرورغه بوکونگه ینکردی.
مین آندن هیچده باحالڭ صورامامن. اول بندی ایسنه تشورر
شەلی دیب تاوشی قالتراب سویای آلماینچه چغوب کیندی.

ژولص بونلرنڭ آولندن اون چاقروم اولوب محمدجان
آولغه کیچ بولغاچ کتوقایتور وقتدەغنه قایتوب ایوگەکرسه
برکشیدە یوق بالالر جالاندن قایتمغانلر. خاتونلر، صغرلرنی
هم صاروقلرنی قارشو آلورغه کیتکانلر. محمدجان ایوگه کرگاچ
سکیگه باروب بوکون بولغان واقعەنی ایسینه ترشوره باشلادی.

اول اوزون حامد اورننك بولسام بیك قیون بولور ایدی دیوب حامدنی قزغانه باشلادی. منه آنك آتاسی هیچ باشندن توشه باشلادی سکیگه کوچکه کیلوب جینوب حالی بتکانلکمن یوتکره باشلاب صوکره قاقروغن بوتکروب چغاروب صوری باشلادی:

— یه نی بولدی؟ حکم قیلدلارمی؟

— یکرمی چبق صوغارغه توزودیلر.

قارت باشی برلن چایقاب:

— های اوغلم! سین بیك زور یارزلق قیلاسك. سین دشمانیمه یمانلق قیلامن دیب اوزیگه یمانلق قیله‌سك! خوش آنك آرقه‌سون صوغارلر صوك‌سیکا آنك آرقاسون صوقغاندن یخشیلق بولامنی؟

محمدجان آتاسینه قاراب:

— اتی سین برنرسه‌ده بلمیسك! اول اوزینك آرقه‌سینه آلغاچ ایکنچلای اوصاللق قیلماس!

— نی سویلیسك؟ اول‌سیکا نینك بن اوصاللق قیلغانی بار؟

— نیك اول میکا اوصالق یاصاماسن؟ بلمیسکمنی صوك اول مینم خاتونمنی اورامده صوغروب یقغانون؟ اول‌ده‌لی حاضرده مینم ایویه‌منی یاندرماقچی بولا. مین آنارغه باش ایوب تورمام بیت!

قارت بوسوزلرنی ایشدوب اوغلینك یوزینه قارادیده ایندی:

— محمدجان! سین دنیا یوزنده یوریسك ئه مین هیچ

باشنده یاتامن سین اویلی سکلر آنی بر نرسه ده کوره آلمای دیب
مین بارنرسه نی ده کوره م دیب . لکن آلای توگل . سین حاضر
بر نرسه ده کوره آلمایسك سینك کوزکنی یاوزلق
قابلاغان . سین اوزگناه کنی کورمایچه کشینکنگنه گناه سنی
کوراسك . دخی سین ایناسك اول یاوزلق باسی دیب . اگرده اول
بر اوزیگنه اوصالق قیلسه یاوزلق هیچده بولماس ایدی .
چونکه یاوزلق بر کشیده گنه بولمایوب ، ایکی کشیدن بولا .
دخی آنك یاوزلغنی کوروب اوزنك یاوزلقکنی کورالمایسك .
اول بر اوزیگنه اوصال بولوب سین یواش بولسه ك یاوزلق
بولماس ایدی . آنك صاقالون کم اوزدی ؟ دخی کولته لرینه
کم اوت تورتدی ؟ ینه حمکله شورگه کم یورتدی ؟ البته بارسیده
سین ! اول توگل . اوزك نچار خلقلی بولغانغه کوره تورمشکده
نچار . بز آنك آتاسی مرحوم برلن آلای تورمادق هم سز
اتلونیده آلای تورورغه اوگرتمه دك . بز دنیا کوتکانده بر
برمزگه بولشوب بر برمزنك نرسه مز بقسه ایکنچیمزگه کیلوب
بولغان نرسه نی بیرمایچه یبه رمی ایدك . ده سز نیچك توراسز
اُت کبك تراسز . خاتونلارگزنی هم بالا چاغالرگزنی اوصالقغه
اوگره تاسز ، کیچه انه سینك کچکنه اوغلك حامدنك آناسی
فخری قارچقغه ثلله نیندایِن قباحت سوزلر ایتوب نچفره ده
آناسی آنك اول سوزلرینه شاد بولغان کبك کولوب توره .
یه ایندی بو یخشی دنیا کتومی ؟ سین آخرت نیده اویلارغه
کیره ك الله قارشوسنده نیچك جواب بیرورسك ؟ اگرده ایندی

سین اوزگنی آرو کشی اورنینه قویاسلگ کیلسه دشمانلگ سگا
برهر یمان سوز ایتکانده سین تیك تور اگرده ایندی اول
سینك یاگاغگه صوقسه، سین ایکنچی یاگاغگنی قویوب ایت:
«صوق سین!» بگا اگرده مین عیبلی بولسام دیب. اول وقتده
دشمانلگ سینك یخشی کوگلگنی بلوب صوقغانینه اوکنوب اوزی
سیندن باحلك صوراب سینك برلن دوستلاشور. بو سوزلرنی
مین غیری کشیگه ایتمامن سیگا غنه ایتامن ایشتدگمی؟
محمدجان برسوزده ایتمابنچه دگلاب توردی. قارت دخی
بوتکرورگه کرشوب بر آزدن سویلی باشلادی:
— منه ایندی. بو اشلرنی باشلاغاچ سزگه برهر فائده
کیلمدیمی یوقمی؟ البته یوق! حکملشه حکملشه نی قدر آقچه
بترد گ حاضر سینك اوغللرگ آبو کبك بولغانلر. سیگا
طاوغه قارشو بارورغه کیرهك ایدی. ده سین طاوآستینه تابه
توشه سلگ. نی ایچون صوگ آلای؟ بارسیده سینك تکبرلکگدن.
تکبر بولو تیوش توگل! سیگا بالالروگ برلن یالانده صوقه
صوقالارغه یا که ترهه ترهالرغه کیرهك ایدی. ده سین اوزگنگ
دشمانلگ دن اوچ آلورایچون وقتگنی بوشقه، اوتکاروب حکملهشوب
یوریسلگ. شونگ ایچون آشلقگنی وقتسزماچوب وقتسزاوروب برده
آشلق آلماینچه جیرنچار دیب صوقراناسلگ. نیچلك صوگ اولنچار
لانماسون سین جیرگنی قاراماغاچ بو یل برزنگ صولی ارنیك اوسمادی
دیب بلهسلگ؟ نیچلگ صوگ اول اوسهرن قایچاندر سین صولوگنی
بارکشیدنده صوگ شهردن حکملهشوب قایتقاچ ساچدوگ.

ڭ شهرده حکملشوب نی بولدی؟ تیك اوزیگه گنه قضا آلدڭ.
آی بالاقای! سین اوزڭنڭ اشگنی اونتماینچه غنه صابانڭنی
قولڭدن توشرماینچه گنه اشله‌ب کورشڭ بره‌ریمان اش قیلسه
سین آنی باحاله‌سڭ سینڭ اشڭده کوڭلڭده جیڭللك بولورایدی.
محمدجان همان تیکگنه تورا
— منه سین محمدجان‌نی اشله ، سین بوکون کوران آطنی
بیگوب ژولصقه باروب بوکون بولغان اشنی بندروگه قوشب
قایتده ایرته‌گه ایرته برلن‌حامدکه کروب باحللشوب جمعه‌دن
صوڭ چایگه آلوب کروب اوزگزنڭ آراگزده بولغان‌اشنی
اونتوب خاتونلرگز بزلن بالالرگزغه‌ده اوندرغه قوشارسز ،
دگله سین بالاقایم! مین قارت کشینڭ سوزون!
محمدجان قارتنڭ دروست اینـکانون آڭلاب کوڭلنده
بولغان باوزلغون اونتوب‌نیچك اولغـاچده قارتنڭ سوزن
دڭلارغه کبرك دیب اویلادی. قارتده محمدجانڭ اوین آڭلاغان
کبك دخی ایتدی:
— محمدجان بواشنی اوزاقغه قالدرورغه یارامی
« اوتنی اوّلنده سوندرو تییشلی » یـوقسـه آنی
سوندروب بولماس قارت دخی بر سوز ایتماکچی اولغان
ایدیده خاتونلر ایشکدن کروب کیلدیلر. کرگاچ صایصقان
کبك چارلدب حامدنی سوگه باشلادیلر. حامدنی چبق برله صوغارغه
حکم قیلوهم آنڭ بولارغه اوت تورتورگه اینکانی بارسیده
بوخاتونلارغه ئلله قاچان ایشدلوب حتی آلار مال آلورغه

بارغان یرده حامد خاتونلری برلن تالاشوبده اولگرگانلر .

هم حامد محمدجان اوستوندن ئه له کلهب پادشاغه کاغد بیرگان اول کاغدده باراشی توغروسنده‌ده یازلغان ایمش. ساقال اوزو توغرسنده‌ده، آربه کندگی توغروسنده‌ده هم باشچه توغروسنده‌ده ینه محمدجاننگ حامدکه یارتی یورت اورنی ده بیرله ایمش دیب سویلی باشلادیلر. محمدجاننگ کوکلی بوسوزلرنی ایشتکاچ دخی حامددن قایتوب محمدجان آننگ برلن دوستلاشماسقه اویلادی.

یورت خوجه‌سینگ هربر وقتده‌اشی کوب بولا. محمدجانده خاتونلاری برلن اوزاق سویلاشماینچه یورتقه چغوب آشلقلر قویه تورغان برگه کیتدی. آنده مونده قارانغانچی قویاشده یابوب بونگ یالانده صوقه صوقالاغان اوغالری‌ده قایتدی . محمدجان آنلرنی قارشو آلوب نچک اشلاگانلرون صوراشب یالانده اوزلگان قامتنی کیچه یامارمز دیب آلوب قالدی. دخی یرده یاتقان کیرته‌لرنی سویی باشلاغان ایدیده بیك قاراکغی اولغانلقدن اول اشینی ایکنچی کونگه قالدروب ماللرغه آزق صالوب ایوگه تابه کیتدی. قابقه توبینه یتکاچ کچکنه اوغلی طاهرنگ آطلارنی یالانغه صاقلارغه آلوب بارورایچون ایوگه آلوب قایتقانون کوروب قابقادن آچوب کرتدیده صوکره یابوب آستینه یاتقناسون قویوب حاضر ایندی تماقنی طویدروب یوقلاسیغنه قالدی دیب اوزی قامتنی قولینه آلوب ایوگه کره‌باشلادی. ایشك توتقه‌سینه‌غنه توتنغاچ

چیتان آشه سندن کورشیسینڭ ئلله کمگه اوشبو سوزلر برلن سوگونکه نون ایشندی « آنی دنیاده توتورغه یارامی ! آنی ئوترورورکه کیره‌ك » محمدجان بو سوزلرنی ایشدوب آتاسینه بیرگان وعده‌سن اونتوب کورشیسینه آچیغی کیلوب حامدنڭ سوگنوب بتکانون دکلاب بتکاچ ایوگه کردی . ایوگه کرگاچ اوت قابزدیلر کیلونی بر پوچماقده جب‌جرگرله‌ب اولطره زور اوغلی چاباتاتوغی . ایکنچی‌سی اوستال یانونده کتاب اوقوب اولتره طاهر یالانغه کیترگه حاضرله‌نه . نیندا ین یخشی هم کوڭللی بولور ایدی اگرده کورشلری دشمان بولماسه .

محمدجان ایوگه کرگاچده آچوندن‌سه‌کی اوستونده‌گی ماچی نی آلوب بیرگه تاشلادیده خاتونلرینی «چیلاك کز اوزاورننده توگل» دیب سوگوب اوزی قامتنی تگه‌رگه اولطردی . لکن حامدنڭ ژولصده هم‌اوز یورطنده «آنی اولترورگه کیره‌ك» دیگان سوزلری هیچده محمدجاننڭ ایسندن چقمادی . محمدجاننڭ آناسی طاهرغه آشارغه حاضرلب بتکاچ طاهر آشاب اوستینه کیوملرون کیوب آیاغینه چاباتالرون به‌یله‌ب کیتارگه حاضر- لنگاچ آنی زور آغاسی اوزتمانچی اولغان ایدیده محمدجان اوزی اوغلون اوزاتورغه چغوب آنی آتقه آتلاندروب آتنڭ آرتندن چبق برله قورقتوب یبه‌ردی . بر آز تروب ایوگه کرورگه ایتکان ایدیده دخی آنڭ ایسینه ژولصده حامدنڭ « آنڭ بره‌ر نرسه‌سی نغراق قزماسون» دیگان سوزلری ایسینه توشوب دخی ایوگه کرماینچه اویلای باشلادی . اول قهرکشی مینی

هلاك قيلور ايچون اوزنده قزغانماس حاضر كونلرده قورى
جيلده چغب توره اگرده اول آرتدن كيلوب اوت تورتسه
بتون آولك بران يانارسك اگرده ايندى آنك اوت تورتكانون
بر كشيده بلماسه اول عيبسز بولوب قالا . بيك يخشى اولور
ايدى اگرده آنى اوت صالوب تورغان يرنده توتساك ديب
محمدجان اوزينك اوينه كرمايينچه اورامدن اوزينك يورت
قوراسى بوينچه كيتدى . بر پوچماقغه باروب ينكاچ ايكنچى
پوچماق يانده ئه لله نرسه كورنگان كبك اولدى . محمدجان
توقتاب نى بار ايكان ديب دكلى باشلادى . نى قدر دكلاسه ده
جيل تاوشندن باشقه بر تاوشده ايشتمايينچه آخرسى كوزگه
كورونگاندر ديب آقرونغنه لاپاس آستينه تابه كيتدى . آنده
صوقه آندرتره آنه آربه آنه كيچه آلوب قايتقان كولته لر
بوتدن بر نرسه ده يوق . آلاى اولساده محمدجان لاپاسنى
ايلانمكچى اولوب آقرونغنه باصوب كيتدى . بر آز بارغاچ
كيننده صرقه يانونده ئه لله نى يالتراب كيتدى محمدجان
قورقوندن ايسينه كيلمگانچى اوت جاقنروب كيتدى ده محمدجاننك
كوزينه، تز چوگوب قولينه ياندرغان صالام توتقان كشى كورندى.
محمدجان اوز اوزنى بلمايينچه : حاضر ايندى قولمدن كيته
آلماسسك ديب شول كشينك يانينه باره باشلادى . بو باروب
يتكانچى كولته آراسينه تقغان صالام بيك شب يانوب بوتون
كولته لرگه ده قابنوب لاپاص باشينه ده قابه باشلادى . محمدجان

بر آز آبدراب قارب اوزینڭ دشمانی حامدکه بوری صارقغه یابشقان کبك آتلدی. حامدمونڭ آیاق تاوشن ایشدوب آقسی آقسی یوکره باشلادی. محمدجان مونڭ یوکرگانون کوروب «کینا آلماسسلڭ! یبارمامن» دیب آنارغه تاشلانوب یاقاسندن بوروب توتیم دیگان ایدیده آقساق آنڭ قولندن اچقنوب کیتوب محمدجان آنڭ چابوندن ئلله کنروب حامدنڭ چابوی یرتلوب محمدجان یرگه یغلوب قالدی. محمدجان سیکروب توروب «توتوگز! توتوگز!» دیب قچقروب حامدنی دخی باسقچی یانونده قووب یتوب توتیم دیگانچی باشینه تاش برلن اورغان کبك اولوب کوزلروندن اوتلر ساچلوب کیتوب دخی قارا ئغلانوب یرگه یغلدی.

بونارغه صوقغان کشیده حامد بولدی. اول اوزینڭ باسقچی یانینه کیلوب یتکاچ محمدجاننڭ کیلگانون کوتوب ئلك حاضرلب قویغان قازق برلن آنڭ باشینه صوقدی. محمدجان ایسینه کیلگانده آنڭ یاننده حامد بولمایوب هم تون کون کبك یاقتی اولوب محمدجان توروب قاراسه، آنڭ آرتقی کلهتی یانوب ایکنچی کلهتینه ده قابه باشلاغان ایدی. محمدجان آبدراب اوزینڭ بوتلرینه چابوب:

— ای آغالر! بونی بولدی؟ میگا صادعنی کولنه آراسندن آلوب تابنارغه‌غنه کیره‌ك ایدی! بونی بولدی؟ دیب دخی قچقرماقچی اولغان ایدیده تاوشی بولماغاچ یوکرورگه ایتکان ایدیده حالی بتوب آیاقلاری بربرسینه چالنوب یغله یازدی

— اگرده ایندی سیکا برر کشی نچار اش اشله‌سه سین اول کشیدن اوچ آلورغه تروشماینچه اول اشنی بترورگه ترش. اگرده برهو نچار سوز ایتسه سین اول کشیگه یاوز سوز قایتارماینچه آنلك سوزینی توزاتورگه ترش.

— شولای ایتوب محمدجان آغا اوّلگیلنده یخشی کون ایته باشلادی.

صوك

ابدراب اوزینك بوتلرینه چابوب :

— ای آغالر! بونی بولدی؟ میگا صادمنی کولته آرا...
آلوب تابتارغەغنه کیرەك ایدی! بونی بولدی؟ دیب دە...
قچقرماقچی اولغان ایدی‌ده تاوشی بولماغاچ یوکر ورگە ایتکان
ایدی‌ده حالی بتوب آیاقلاری بربرسینه چالنوب یغله یازدی